

ЗНАЧЕНИЕ РАННЕЙ ДИАГНОСТИКИ ХРОНИЧЕСКОГО ТОНЗИЛЛИТА БЕЗАНГИННОЙ ФОРМЫ У ДЕТЕЙ

Муродова М.М.,

Бухарский государственный медицинский институт.

✓ *Резюме*

Рассмотрены актуальные вопросы эпидемиологических и лабораторных исследований безангинных форм хронической тонзиллярной патологии детского возраста, а также возможности своевременного выявления лиц, относящихся к группе риска, диагностике и лечении.

Ключевые слова: дети, хронический тонзиллит, антисептолин-О, стрептококк.

THE IMPORTANCE OF EARLY DIAGNOSIS OF CHRONIC TONSILLITIS WITHOUT ANGINAIN CHILDREN

Murodova M.M.,

Buxara State Medical Institute.

✓ *Resume*

Topical issues of epidemiological and laboratory studies of angina-free forms of chronic tonsillar pathology of childhood, as well as the possibility of timely detection of persons at risk, diagnosis and treatment are considered.

Key words: children, chronic tonsillitis, antiseptolin-O, streptococci.

YOSH BOLALARDA SURUNKALI TONZILITNING ANGINASIZ SHAKLIDA ERTA DIAGNOSTIKANING AXAMIYATI

Murodova M.M.,

Buxoro davlat tibbiyot instituti.

✓ *Rezume*

Boladagi surunkali tonziller patologiyasining anginasiz shakllarini epidemiologic va laboratoriya tadqiqotlarining dolzarb masalalarini, shuningdek xayf guruhiiga mansub shaxslarni o‘z vaqtida aniqlash, tashxis qo‘yish va davolash imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: bolalar, surunkalitonzillit, β-gemolitik streptokokklar, antistreptolisin-O.

Dolzarbli

Surunkali tonzillit - bu bodomsimon bezlarning yalilgan reaksiyasi, morfologik ifodalangan alteratsiya, ekssudatsiya va ko‘payish shaklida mahalliy namoyon bo‘ladigan yuqumli-allergik kasallikkadir.

Surunkali tonzillit muammosiga qiziqish yuqori darajada belgilanadi.

Kasallikning tarqalishi bolalik, o‘smirlik va yoshlik davrida ko‘p uchraydigan holatlar, shuningdek, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma‘lumotlariga ko‘ra, yetakchi yuqumli toksik-allergik mexanizmga ega bo‘lgan immunopatologik profilning 100 dan ortiq somatic kasalliklari surunkali tonzillit bilan bog‘liq.

Surunkali tonzillitning etiologiyasida yuqumli omillar birinchi darajali ahamiyatga ega. Limfa ringeal halqanining patologiyasida muhim muammodir.

Ularning shartli pathogen mikroflorasi bilan iflosanishi. Bu flora turlar tarkibi jihatidan juda xilma-xil bo‘lib, grammusbat va gram-manfiy mikro organizmlarni, anaerob mikroorganizmlar bilan birlashishini va zamburug‘larni o‘z ichiga oladi.

Surunkali tonzillit patogenezida asosiy bo‘g‘in bu organizmning immunitet tanqisligi holati, surunkali tonzillitning o‘zi esa immunitet tanqisligining belgisidir. Keyingi patogenetik bog‘lovchi anatomic va topografik usul bilan ta‘minlangan palatin bodomsimon bezlar drenajining buzilishi.

Bodomsimon bezlarning tuzilish xususiyatlari. Bu, o‘z navbatida, lakunalarda doimiy ravishda mavjud bo‘lgan mikroflorani faollashuviga va ularda ko‘p marta yiringslashiga olib keladi, natijada infektsion-toksik va allergic tarkibiy qismlar (streptokokklar va to‘qima) surunkali tonzillit patogeneziga qo‘shiladi.

Surunkali angina surunkali jarayonining faringeskopik belgilarini fonida anginasiz shakllar bo‘lsa, bemor bunga yo‘l qo‘ymaydi. Bunday hollarda, bodomsimon bezlardagi surunkali jarayon tananining o‘zgargan reaktivligi fonida davom etadi deb taxmin qilish mumkin. Boshqacha qilib aytganda, anamnezda tomoq og‘rig‘I yo‘qligi surunkali tonzillitning yo‘qligini anglatmaydi. Surunkali tonzillitning “anginasiz shakli” bemorlarning 4 foizida uchraydi, deb ishoniladi

Ishning maqsadi — bemorlarda mutaxassislarga murojaat qilish, laboratoriya parametrleri va xavf guruhlarini aniqlash to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni matematik tahlil qilish asosida bolalarda surunkali tonzillitning anginasiz shaklini o‘z vaqtida tashxislash.

Material va uslublar

Buxoro shahri Bolalar ko‘p tarmoqli davolash markazida 2019 yilda 2 yoshdan 18 yoshgacha bo‘lgan 56 nafar bola ko‘rikdan o‘tkazildi, ulardan 33(59%) o‘g‘il bolalar, 23(41%) esa tegishli mutaxassislik shifokorlarida

notorinolaringologga tibbiy maslahat bilan murojaat qilgan qizlar. Bemirlarni tekshirish: otorinolaringolog va tor mutaxassislar (kardiolog-revmatolog, nevrolog, allergologt, nefrolog, pediatr) mutaxassisliklar tomonidan tekshirishlar olib borildi.

Tegishli mutaxassisliklarning shifokorlariga yuborilgan murojaatnomalar tarkibi. Mutaxassis shifokorning asosiy shikoyatlari KBB shifokoriga murojaat qilishda alomatlar, sindromlar, tashxis Odamlar soni, %

Kardiolog, revmatolog turli bo‘g‘imlarda og‘riq, yurakdagi og‘riq, zaiflik, noqulaylik va boshqalar - kardinal sindrom; - artikulyar sindrom; - qo‘shma giperlablilik; - ajratilmagan biriktiruvchi to‘qima displazi; - EKG: PQ qisqarishi, sinus tugunining buzilishi; - Yurak va qon tomirlarining ultratovush tekshirushi: mitral qopqoqning prolapsasi va boshqalar 33 (58%).

Infektzionist tomoqdagi og‘riqlar, past darajadagi isitma va boshqalar - surunkali bakterial-virusli infektsiyalar; - subfebril holatning uzayishi alomatlari; - limfadenopatiya 8 (15%).

Allergist Tomoq og‘rig‘i, teri toshmalari va boshqalar - atopikdermatit, allergikrinit, bronxialastma 6 (12%) nisamarasizdavolash

Neurolog bosh og‘rig‘i, zaiflik, tomoqdagi og‘riq, terlash, bachadonumurtqasidaog‘riqvaboshqalar - VSD sindromi; - sefalalji; 3 ningbeqarorligi (5%)

Nefrolog zaiflik, isitma, bel belidagi og‘riq siydiq yo‘llarining o‘tkir va surunkali patologiyalari 2 (3%)

Mahalliy shifokor va boshqalar. BCH guruhidagi bolalar, yiliga 4-6 martadan ko‘proq epizodlar bilan (4) (7%)

Natijalar va muhokama. Barcha bemirlarda o‘tkir boshlang‘ich tonzillitning tarixi yo‘q, surunkali tonzillitning mahalliy belgilari bor - ikki yoki undan ko‘p, shuningdek, turli organlar va tizimlarning o‘zgarishi, ularga mos kelmaydi.

Ta’sirlangan organlarning simptomlar majmuasi (CVS, markaziy asab tizimi, siydiq yo‘llari va boshqalar).

Bakteriologik tadqiqotlar natijalar

Tekshirilgan guruhda bakteriologik usul shuni ko‘rsatdiki, 30 kishida (54%) tic-gemolitiklar ustunlik qiladigan pathogen mikrofloraning vakillari.

A guruhidagi streptokokklar (Str. Pyogenes) (GABHS), 18 bolada uchraydi (32%). BHSA urug‘lanishining eng kata miqdori 4-7 yoshdagagi bolalar guruhida kuzatiladi - 16%.

Turli yosh guruhlari kasallik qo‘zg‘atuvchisi. 104-106 CFU yoshi, soni, % 3 yoshgacha 4-7 yosh 8-12 yosh 13-18 yosh.

Sent-Pyogenes - 9 (16) 5 (9) 4 (7)

St. aureus - 2 (3) 2 (3) 1 (1.5)

Moraxella katarasi - 2 (3) 1 (1.5) 1 (1.5)

Gemof.Infi - 2 (3) 1 (1.5) -

Oddiy mikroflora 2 (3) 13 (22.5) 10 (17.5) (5)

Bakteriologik ko‘ra

Tadqiqotlar pathogen mikrofloraning vakillari 30 kishiga (54%) ajratilanligini aniqladi, bu yerda GABHS (Str. Pyogenes) 18 boladan (32%), boshqa patogenlar esa 21% ni tashkil etdi. Eng kata raqam ekish Str. Pyogenes 4-7 yoshdagagi bolalar guruhida kuzatiladi - 16%. 26 kishida (46%), tekshiruv paytida normal farenit mikroflorasi.

Anti streptolisin-O - bu antigenga antikor bo‘lgan tanadagi streptokokk infektsiyasining belgisi.

A guruhidagi GABHS - streptolizin. Ushbu indikatorning oshishi o‘tgan streptokokk infektsiyasi va tananing streptokok antijenlariga sezgirligini ko‘rsatadi. ASL-O

darajasi infektsiyadan bir hafta keyin ko‘tariladi, 3-5 haftadan so‘ng cho‘qqiga ko‘tariladiva 6-12 oydan keyin pasayadi. Doimiy darajaga ko‘tarilish

ASL-O test natijalar

Inson qonidagi ASL-O organizmdagi streptokokk infektsiyasining saqlanib turishini ko‘rsatadi, bu surunkali tonzillogen infektsiyaning xavfli omilidir. ASL-O ni aniqlash usuli - immuneturbii dimetriya, mos yozuvlar qiymatlari: 7 yoshgacha - 100 U / ml dan kam, 7 yildan ortiq - 200 U / ml dan kam.

ASL-O U / ml Salbiy 100 dankam 100 danortiq 200 200 danortiq

7 yoshgacha 5 (9%) 8 (14%) 8 (14%) 6 (10%)

7 yilichida 4 (7%) 6 (10%) 7 (13%) 12 (22%)

Jami 9 (16%) 14 (24%) 15 (27%) 18 (32%)

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, 7 yoshgacha bo‘lgan bolalarni o‘z ichiga olgan guruhda 26 kishida (46%), 14 kishiga (24%) 100 U / ml dan oshiq antikortitrasni, 7 yoshdan kata bo‘lgan guruhda - 12 kishi (22%). 200 U / ml dan ko‘proq antikortitriga ega, ya‘ni ushbu guruhning bolalari GABHS tomonidan ko‘rsatiladigan surunkali infektsiyadan aziyat chekmoqda va tonzilogen patologiyaga ega.

ASL-O tekshirilgan guruhdan 21 kishi (37%) streptokokcli bodomsimon bezlarning surunkali yallig‘lanishiga ega emas, ammo ular streptokokk infektsiyasining bacterial tashuvchisi yoki o‘tkir infektsianing tarqalishidir.

Surunkali tonzillitning ushbu mahalliy belgilari, bakteriologik, laboratoriya tadqiqotlarida, 7 yoshgacha bo‘lgan bolalarda GABHS sekretsiyasining 9 kishidan (16%) birikishiva 14 kishida (25%) ASL-O ning 100 U / ml dan oshishi aniqlandi. Ushbu guruhdagi 14 kishi surunkali tonzillit bilan og‘riyilar. 8 yoshdan 18 yoshgacha bo‘lgan bolalarda 9 kishidan GABHS sekretsiyasining birikmasi (16%) va 12 kishida (22%) ASL-O darajasi 200 U / ml dan oshishi (22%) surunkali tonzillitning rivojlanish ko‘rsatkichidir.

Xulosa

1. Surunkali tonzillitni, ayniqsa bolalarda o‘z vaqtida va erta tashxis qo‘yish

Bezangin shakl, turli organlar va tizimlarda asoratlarning oldini olishga olib keladi.

2. Ushbu tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, tonzillitning anginasiz shakli ko‘pincha otorinolaringologga murojaat qilgan bolalarning deyarli yarmida turli organlarning kasalliklari, ayniqsa yurak-qon tomir tizimi kasalliklari bilan og‘igan.

3. Anjinasiz surunkali tonzillitning eng keng tarqalgan shakli 4 yoshdan 7 yoshgacha, bolaning jadal o‘sishi va rivojlanishi kuzatiladi.

4. Surunkali tonzillitning anginasiz shakllari uchun xavf guruhiga kiruvchi bemirlarni erta aniqlash va aniqlash zarur.

5. Ixtisoslashgan shifokorlar, tuman shifokorlari uzoq vaqt davomida subfebril holat, limfa denopatiya, artralgiya, kardialji kabi noma'lum kelib chiqadigan belgilarda bolalarda tonziller infektsiyasi haqida ogoh bo‘ling va darhol maslahat uchun otorinolaringologga murojaat qiling.

6. Surunkali tonzillit xavfli guruhida barcha bolalarga GABHSni aniqlash uchun bakteriologik tekshirish va antistreptolizin-O ni o‘rganish tavsия etiladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Арзамасов С.Г. Некоторые особенности течения хронического тонзилита/С.Г. Арзамасов, И.В. Иванец //Вестник оториноларингологии. - 2011. - №1. - С. 55-57.

2. Белов В.А. Клинико-лабораторные аспекты хронического тонзилита у детей /В.А. Белов //Вятский медицинский вестник. - 2018. - №2. - С. 49
3. Гаджимирзаев Г.А. О некоторых положениях проблемы хронического тонзилита /Г.А. Гаджимирзаев //Вестник оториноларингологии. - 2010. - №6. - С. 34-35.
4. Зырянова К.С. Эффективность воздействия аппаратом Кавитар (УЗОЛ-01-"Ч") на ткани небных миндалин при хроническом тонзилите /К.С. Зырянова, Е.Л. Куренков//Российская оториноларингология - 2006. - №1. - С. 95-97.
5. Зырянова К.С. Клинико-морфологическая характеристика хронического тонзилита в фазе ремиссии при консервативном лечении с применением аппарата аэрозольной терапии и ультразвуковой кавитации: автореф. дис. ... канд. филос. наук/ К.С. Зырянова. - Челябинск, 2007. - 23 с.
6. Каспранская Г.Р. Хронический тонзиллит: разные взгляды на старую проблему /Г.Р. Каспранская, А.С. Лопатин // Медицинский совет. - 2013. - №5-6 - С. 69-71.
7. Пальчун В. Т. Развитие проблемы хронического тонзилита /В. Т. Пальчун //Вестник оториноларингологии. - 2016. - №6 - С. 7-8.
8. Щетинин С.А. Патология глоточной миндалины - современное состояние вопроса, проблемы и возможные пути решения /С.А. Щетинин, К.С. Зырянова//Вестник Челябинской областной клинической больницы. - 2012. -№4. - С. 26-28.

Келиб тушган вақти 09. 11. 2020